

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dező)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Harminc milliárd frank hadikárpótlás jár Romániának

— Bukaresti tudósítónk távirata —

A kormányt ezidőszereint két nagy kérdés foglalkoztatja.

Az egyik: Besszarabia biztosítása; a másik az ország gazdasági ujjaépítésének a siettetése, nagyobb külföldi kölcsön segítségével.

Az első probléma megoldásának céljából a kormány most

élénk diplomáciai akciót folytat a nyugati államokban. Ennek egyik látható eredménye a francia-román szövetségi szerződés.

Kölcsön ügyében viszont Londonban kezdett a kormány tárgyalásokat, mert az az egyetlen európai piac, ahol még fölösleges tőke van, amely kihelyezésre vár. Eppen ezért a kormány elhatározta, hogy

a francia-román szövetséget hivatalosan bejelenti Angliának.

hogy mindenféle gyanúsítás elkerülhető legyen.

Mivel Dawes amerikai szakértő jelentése a jóvátételi problémáról, Európa gazdasági talpraállítására új perspektívát tár fel a román kormány és a bukaresti pénzügyi megfontolás tárgyává tették, hogy

milyen előnyök származnának Romániára nézve abból, ha a szövetségesek végrehajtanák Dawes jelentésének pénzügyi propozícióit. Felmerült az a vélemény is, hogy

a Németországtól járó hadikárpótlás terhére 30 milliárd aranyfranknyi kölcsönt vegyen fel Románia.

Ennek lehetősége már csak azért is közzefekszik, mert hiszen tudvalevő, hogy a jóvátételi probléma a múlt hónapban a megoldás stádiumába került, Németország vállalja a kötelezettségek teljesítését és a világ pénzpiacain az enyhülés rövidesen annyira érezhető lesz, hogy Románia na-

gyobb kölcsönt minden akadály nélkül felvehet.

A tárgyalások Londonban a híres Schroder-bankházzal foly-

nak, amely a háború előtt a román állami kötvényeket a világ tőzsdére bevezette.

Curson lord harcot hirdet Macdonald ellen

— Az Estilap eredeti távirata —

Londonból jelentik: Lord Curzon egy gyűlésen beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a konzervatívek nemsokára megkezdik a harcot a munkáskormány ellen. A kormány legutóbbi pénzügyi intézkedései-

vel csak növelte a munkanélküliséget. Az angol-orosz tárgyalásokat céltalannak tartja, mert a szovjet politikája, minden nézete összeférhetetlen minden civilizált nép gondolatával.

Hétfőn reggel folytatják az állampolgárság megállapítását

Az állampolgárságot megállapító és igazoló bizottság ma délelőtt beszüntette a munkát, de csak két napra, egészen hétfőn reggel 9 óráig. Az eljárás rövid megszakítását pusztán és kizáróan adminisztrációs okok idézik elő. A tegnapi próba eljárás során a bizottság szükségét látta annak, hogy

a munka gyors és eredményteljes befejezése céljából a személyzet szaporítására van szükség.

Azonkívül tegnap még nem állott a bizottság rendelkezésére megfelelő nyomtatvány és így ez a körülmény is megnehezítette az igazoltatás gyors leper-

gését.

Hétfőn reggel már kellő számú segédszemélyzetet kap a bizottság és azonkívül az összes szükséges nyomtatványok is elkészülnek, úgy, hogy a munka teljes gőzerővel megindulhat.

A hétfői és keddi tárgyalásra szóló idézéseket ma küldik szét és miután mindenki meghatározott órára van beidézve, az illetők annál is inkább jelenjenek meg pontosan, mert akik később jelentkeznek, könnyen ki lehetnek téve annak, hogy ügyüket a bizottság csak egy későbbi időpontban, az eljárások befejezése után fogja tárgyalni.

Viharos jelenetek a magyar nemzetgyűlésen

Bethlen nyilatkozik a nyomdász-sztrájkról

— Az Estilap eredeti távirata —

A nyomdászok sztrájkja és lapok betiltása miatt a szocialista és fajvédő képviselők harminc aláírással ellátott kérvényben összehívták a nemzetgyűlést, amely tegnap ült össze.

Az ülésen Peidl Gyula szocialista képviselő indokolta meg a parlament összehívásának szükségességét, majd rátért a nyomdászsztrájk ismertetésére és hangsúlyozta, hogy a munkások legelőször a bérharcáról van szó.

Vádolta a kormányt, hogy diktatórikus hatalmat gyakorol, nem respektálja az

egyesületi és gyülekezési jogot és a közszabadságot lábbal tiporja.

Peidl felszólalására Bethlen miniszterelnök nyomban válaszolt. Mielőtt a dolog érdemére térne, tiltakozik az ellen, mintha a kormány osztálypolitikát folytatna. Visszautasítja azt a vádat, hogy Magyarországon a gyülekezési jog korlátozva van. Ez a vád könnyen cáfolható — mondja Bethlen —

hiszen csupán a szocialistáknak ebben az évben két-

ezernyolcszáz gyűlésre adtak engedélyt.

Ez egyúttal azt is bizonyítja, hogy ez a párt messzemenő propagandát folytat tömegeivel; ezzel szemben pedig a polgári pártok hátrányos helyzetben vannak, mert sokszor nemcsak az összhang hiányzik, de valóságos harcok folynak a polgári társadalomban.

— A május elsejei gyűlésbetiltás — folytatja aztán Bethlen — csak preventív intézkedés volt, hiszen a husvétkor megtartott szocialista pártkongresszuson még Kabók nemzetgyűlési képviselő is úgy nyilatkozott, hogy

a munkásságon egyedül az általános sztrájk segíthet.

A gyűléseket tehát azért tiltottuk be, mert féltettük a közrendet. A szociáldemokraták előtt az ébredők is kérelmeztek gyűlésre engedélyt, nyilvánvaló volt tehát, hogy

a két tábor összeecsapásra készül.

Ezután Peidllel szemben azt bizonyítja a miniszterelnök — hogy a szociáldemokratapárt és a szakszervezetek szorosan összeszenóttek én nem választhatók külön.

— Nem vádolgom — ugymond — a szociáldemokrata pártot, hogy ő rendezi a mostani bérharcot, de mint a szakszervezeti rétegekben gyökeredző és e réteg érdekeit képviselő frakció, feltétlenül szimpatizál a sztrájkolókkal.

Ismerteti a szedősztrájk egyezkedési kísérleteinek ismert történetét. Az egyezkedések meggyűlöletéből világosan látható, hogy a szociáldemokrata pártban messzemenő felfogásbeli különbségek vannak. A párt ugyanis a megegyezés mellett foglalt állást, de portáján mégsem tudott rendet teremteni.

— Előtte ismeretlen megállapodások folytán

a szociáldemokraták jóvoltából megjelenhettek a fajvédő lapok.

(Nagy zaj, tiltakozás a fajvédők és szociáldemokraták részéről.) Ekkor a kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a megegyezés sikertelensége esetén erősebb rendszabályokhoz kénytelen nyulni. Erre leszavaztatták a munkásságot, de úgy, hogy a főbizalmiak az urnák körül terrorizálták őket és ennek a következménye lett a sztrájk melletti döntés. A bérharcot a munkás-

ságnak joga van, a kormány ebbe nem avatkozhatik bele, de kötelessége, hogy a politikától megóvja ezt a mozgalmat. Lehetetlennek tartja, hogy politikai pártok az ilyen bérharcokat a maguk részére kihasználják. Ezért adta ki a kormány a lapbetiltó rendeletét. A kormánynak erre az 1912. évi 63-ik törvény-cikk ad felhatalmazást. Egyes politikai pártok a konkurrencia félretolásával monopoliumot akartak maguknak szerezni és

egyoldalú propagandával pénzhez és üzleti haszonhoz akartak jutni.

(Allandó zaj, heves tiltakozás a szocialisták és fajvédők részéről).

A sajtónak az a része, amely megjelent, tudomásom szerint a régi béreket fizette. Ennek ellenére politikai alapon sikerült olyan egyezséget kötnie, hogy a lapok megjelenhettek.

A miniszterelnöknek erre a kijelentésére óriási zaj tör ki a teremben.

Gömbös Gyula fajvédő vezér magából kikelve a miniszterelnök felé kiáltja: Hazudik!

A kormánypártiak felháborodva követelik Gömbös rendreutastását. A zaj egyre fokozódik. Az elnök Gömbös Gyulát, Farkas Istvánt, Reisinger Ferencet és Kabók Lajost rendreutastítja. A mikor a csend helyreáll. Bethlen így folytatja:

Informálódtam és tudomásomra jutott, hogy

a megegyezés Gömbös és egy szocialista képviselő között jött létre.

Már pedig képviselők közti megegyezést másnak, mint politikának nem minősíthetnek. A kormánynak pedig kötelessége öröködni azon, hogy az ügybe politika ne kerüljön.

A sajtószabadságnak olyan felfogását, amelynek 1918-ban voltunk tanúi, amikor a munkásság diktálta, hogy milyen lapok jelenhetnek meg az országban. — amíg én a helyemen leszek megismételni nem engedem. (A kormánypárt tagjai felállva éljenzik a miniszterelnököt). A politikai pártok terrorját a magyar sajtóban nem tűröm!

Gömbös Gyula személyes kérdésben szólal fel; megállapítja, hogy aki a helyzetet ismeri az tudhatja, hogy a szocialisták és a fajvédők közt a legnagyobb ellentét uralkodik. Kikél a miniszterelnöknek az ellen az állítása ellen, hogy a két tábor politikai megegyezést kötött. A nyomdásztrájk történetét ismerteti, majd a fajvédők szempontjából világítja meg a kérdést. Kijelenti, hogy első ízben ők is kizárták a munkásságot, de mikor

meggyőződtek arról, hogy a munkásság követelése joga

gosak.

azok csupán a bérük javításáért harcolnak, teljesítették a követeléseket. A főnöktestület nagy hibákat követett el a tárgyalásoknál, mert térdre akarta kényszeríteni a munkásságot. A másik alattomos cél az volt, hogy tönkretegyék a gyengébb vállalatokat, mert a négyhetes sztrájkot csak a forradalmakban palotákat szerző vállalatok bírnák ki, de semmiesetre sem azok, amelyek a keresztény nép filléreiből gyűjtötték össze tőkéjüket. A fajvédők a kölcsönkelet elé nem gördítettek akadályt és a belügyminiszter most mégis betiltotta lapjaikat.

Bénárd Ágoston a Nép főszervezője a kormány lapbetiltó rendelkezését kritizálja, majd kijelenti, hogy levonja a konzekvenciákat és a kormányt támogató Wolff-pártból kilép.

Az elnök napirendi javaslatot tesz, hogy a Ház legközelebbi ülését május 14-én tartsa. Ezzel szemben Nagy Vince azt javasolja, hogy a Ház holnap is tartson ülést.

Eckhardt Tibor a lapbetiltásokat teszi szóvá. Hangsúlyozza, hogy a kisvállalatok nem bírják ki a hosszú szünetelést. Ezzel Miklós Andor vállalatának szereznek előnyöket. Az a véleménye, hogy a lapbetiltásokat is a Milosék üzleti érdekéből rendelte el a kormány. A Ház viharos ellenmondásai közt hangoztatja, hogy Miklós eszközökkel szerezte és tipikus fajvédő vádaskodással élénk gunyos derűtség közben állítja, hogy a New York palotát zsarolással kapta Lánctól. Foglalkozik Miklós lapjainak a háboru alatti viselkedésével, majd tiltakozik a feltevés ellen, hogy a fajvédők és a szocialisták közt paktum jött volna létre.

Bethlen István miniszterelnök válaszol Eckhardt felszólalására és megállapítja, hogy az állandóan úgy akarja beállítani a nyomdászkerdest, mintha a kormány azért akart volna beavatkozni, hogy a sztrájkot letörje.

A valódi Schicht „Szarvas” vadgyul Szappan kimagasló értékes fehérneműjét Lloyd 2263

Ugy tünteti fel a dolgot, mintha a kormány azért tiltotta volna be a lapokat, hogy ezzel egy speciális vállalat érdekeit támogassa. Ismétli, objektív akar lenni, nem fogja pártját sem a munkásoknak, sem a munkaadóknak. Kötelessége azonban, hogy amikor arra mód nyílik, a két fél közt közvetítsen, különösen, ha mindkettőben a hajlandóság mutatkozik a megegyezésre.

Arra az inszinuációra, hogy Miklós sajtóvállalatának érdekelttségét akarta volna támogatni, nem tartja érdemesnek válaszolni. Amikor a szindikátus megbízottjaival tárgyalt, a keresztény sajtó képviselői közül is többen jelentek voltak, így a Magyarországi képviselője is. Nem helyesli, hogy a felszólaló csakis saját magát és pártját állítja oda kereszténynek.

Egyetértés Tornaünnepélye

Ma vasárnap d. u. 6 órai kezdettel a Kath. Kör dísztermében lesz megtartva.

Közreműködnek:

Ate—KKASE tornacsapatai. Baranyai Jolán operaénekesnő. V. Pollermann Aranka hegedűművész.

Tihanyi Zoltán operaénekes. Orbán Sándor vívóakadémiaja. Pollermann, Vornácska, Szma—zenka, Eichner quartet. Gutenberg dalkör.

Zászlóavatás!

* Hétfőn este Kiurina-hangverseny.

Jön Rott és Steinhardt

Rendőrbírói ítéletek

A rendőri büntető bíróság ma a következő ítéleteket hozta: Kulcsár Gyulát közcsendháború társért 100 lejre, Rácz Károlyt hasonló vétségért 100 lejre. Ugyanezen vétségért Bódis Ernőt 300 lejre Selmovits Bélát az építkezési szabályrendelet megszegéséért 250 lejre. Popovics Tódor bérkocsist vigyázatlan hajtásért 200 lejre. Neufeld Miklóst, mert kerékpárján nem volt csengő 100 lejre és végül Bosnyai Sándort 300 lejre, mert biciklijével a járdán haladt.

Allanlc nyári-mozi

Utoljára ma szombaton

Játék a halállal

Egészen újszerű dráma az amerikai riporterek életéből 7 hosszú felvonásban

Főszerepben:

Agnes Ayres

Előadás kezdete pontban este 9 órakor.

Apolló mozgószínház

Szombat, vasárnap, hétfő Octave Feuillet regénye filmen

AZ ÁRNYÉK

dráma 6 felvonásban.

Főszerepben:

Franciska Bertini és Amletto Novelli

Jön vasárnap először az Atlantic nyári moziban Gerhardt Hauptmann regénye a FANTOM. Főszerepben: Putti Lia, Lil Dagover, Aud Egede Vissen, Alfréd Abel.

„DORIAN” FILMSZÍNHÁZ

Szombat — vasárnap

A SZIRÉN

A technika csodája. Eredeti tenger alatti felvételek. Buvárok harca a tenger mélyében.

DORIAN FILM

DORIAN FILM

Jön

Jön

„PAGANINI”

A Főszerepben: CONRAD VEIDT EVA MAY és MARTIN HERZBERG

WALTERSTEIN FERENC UTODAI

DANIBERG és WALDNER

but. c. áruház, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 19. szám

Hálók

ebédlők uriszlók, szalónok!

Butorok

nagyválasztékban érkeztek

Mit műveltek a szerbek a kiűritett bánáti községekben

Bukaresti tudósítónk távirata

A jugoszláv sajtó — mint a Lupta írja — meglehetősen tulzatosan ír arról az ellentétéről, ami Románia és Jugoszlávia között a bánáti községek kiűritése alkalmával felmerült.

A szerb sajtó rágalomhadjáratot indított Románia ellen. Belgrád lapjai arról írnak elejétől régig koholt cikkeket, hogy Románia mindent elvitt a kiűritett községekből. Persze, a szerb lapok mindezt azért írják, hogy leplezzék a valóságot, ami az, hogy egyes szerb helyi hatóságok — nyilvánvalóan tulbuzgásból —

Szerbiába „repatriáltak” azokat a tárgyakat is, amelyek a kiűritett helységekből Romániát illették meg.

Ezt a benyomást kelti a szerb sajtókampány a román politikai körökben.

A hadügyminiszteriumnak tudomására jutott, hogy a Politika című belgrádi felhivatalos lap a következő hírt közölte:

Petrovics szerb delegátust, aki tagja volt a román-jugoszláv határmegállapító bizottságnak, táviratilag visszahívták Belgrádba. Petrovics jelentést tett a bánáti határváltozásról. Ninesics külügyminiszternek és ebben a jelentésben azt állítja, hogy a románok az általuk kiűritett Párdány és Módos községekből 4 millió dinár értékű anyagot magukkal vittek.

Ilyenformán, a jugoszláv sajtó folytatja kampányát Románia ellen, minden elképzelhető módon. Így azt írják a belgrádi lapok, hogy Románia kérte Franciaországot, hogy lépjen vele szövetségre és katonai segítséget is adjon neki, — de Franciaország erre nem hajlandó. A jugoszláv sajtó szerint a francia kormány azért utasította el a román kormány kérését, mert a kisanthant egyetlen államával szemben sem vállalt ilyen kötelezettséget. Hogy mennyire elfogult a szerb sajtó ebben a kérdésben, azt legjobban azok a londoni és párisi hírek bizonyítják, amelyek arról szólnak, hogy

Románia és Franciaország között már létre és jött a katonai alliansz.

A Politika fentebb közölt híre különben arra készítette a román kormányt, hogy hivatalos adatokkal lépjen a nyilvánosság elé. Draganescu ezredes a határmegállapító bizottság tagja jelentést tett a kormánynak, hogy

Párdányt és Módost leltárral adták át a szerbeknek

akik viszont nem így adták át a Romániához került községeket. Petrovics szerb delegátus sajtóközleményben az átadási jegyzőkönyvbe, hogy Módos és Párdány községeket pontos leltárral kapta meg. Zombolyáról, amely tulajdonképpen Romániához került, a szerbek minden telefonkészüléket elvitték; kivágták az összes telefon- s villamos póznákat, kivágtak négyszáz régi fát, elhordták — talpfasztul-váltóssal — négy kilométernyi keskenyvasúti vasutat és nem hagyták

leket elvitték; kivágták az összes telefon- s villamos póznákat, kivágtak négyszáz régi fát, elhordták — talpfasztul-váltóssal — négy kilométernyi keskenyvasúti vasutat és nem hagyták

Ujabb tíz kommunistát tartóztattak le Bukarestben

Botrányba fulladt május elsejei gyűlés

Bukarestből jelenti a Rador: A központi sziguranca

ujabb tíz kommunistát tartóztatott le,

akik az Ifjú szocialista című lap kiadásában és terjesztésében részesek. A letartóztatottakat a hadbírósnak adták át.

Az Adeverul mai számában a vacaresti fogházban letartóztatott kommunisták levelét közli, amelyben ezek bejelentik, hogy miután a vizsgálat befejeződött

Segélyirodát állít fel Bukarestben a Magyar Párt

— Kolozsvári tudósítónk távirata —

A Magyar Párt végrehajtóbizottsága régóta foglalkozik azzal a tervvel, hogy az ország fővárosában élő és megforduló magyarság számára és érdekeinek megvédésére szervezetet létesít. A párt titkársága erre vonatkozó tervzetét elkészítette és a legutóbbi intézőbizottsági ülés elé

ott még az állomás vak sinpárjait sem. Mindezt az ország belsőjébe vitték;

amit meg nem bírtak elszállítani, azt tehetetlen dühükben lerombolták;

a pályaudvar viktartályát szétzúzták és darabokra törték. 18 milliárd dinárra rug azok a tárgyaknak értéke, amiket a szerbek Zombolyáról elvitték.

és még mindig nem helyezik őket szabadlábra.

ujból megkezdik az éhségsztrájkot.

Tegnap a szocialisták május elsejei gyűlését a kommunisták botrányba fullasztották.

A két frakció tagjai botokkal mentek egymásnak.

A botránynak a kivonult katonaság és rendőrség vetett véget, úgy, hogy a kommunistákat el távolította a gyűlés színhelyéről.

A hires Apponyi-rendelet eltörlése

Érdekes tíz éves emlék

Tíz esztendő előtt való jelenések és események értelmét kutatva böngésszük 1914. történetét. És itt-ott csodálkozva bukkannak rá elfelejtett problémákra, amikben hirtelen feldobog a mai idők aktualitása. Forgatjuk a régi lapokat s találkozunk egy rendelettel, amely megdöbbantja a szívünket.

Emlékezünk, hogy az Apponyi féle hires nyelvrendelet mennyi keserűséget okozott egykor Magyarországon nemeztiségeinek. A progresszív magyarság, mely a szabadságok korlátozását akkor is a demokrácia sérelmének tekintette, bátor harcot indított a rendelet ellen. A küzdelem sikeres volt, hogy a későbbi kormány belátta az intézkedés igazságtalanságát s egy tollvonással megszüntette a nyugtalanító rendelet érvényét. Ime ugyanakkor, mikor az ideszakadt magyarság keserű harcát vivja nyelvélhez való elfojthatatlan jogának érvényesüléséért, szemünkbe ötlék Jankovics Béla akkori magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter 1797—1914. eln. számú ren-

delkezése, melyet az egyházi főhatóságokhoz intézett. A rendelet ezt mondja:

— Hatályon kívül helyezve hivatali elődönnök valamennyi királyi tanfelügyelőhöz 1908 október 23-án 106.276 szám alatt intézett rendeletét, tekintettel a hitoktatás és a hitélet között való szoros kapcsolatra, megengedhetőnek tartom, hogy az állami és községi, továbbá a magánosok és társulatok által fenntartott népoktatási tanintézetekben u. m. az elemi népiskolák hat osztályban, a felső nép- és a polgári iskolákban, a tanító és tanítónőképző, valamint a kisdóvóképző intézetekben a hitoktatás a tanulók anyanyelvén láttassék el.

Bosel öngyilkosságáról beszélnek Bécsben

A mai bécsi lapok hosszabb-rövidebb cikkeiben cáfolják azt a Bécs széles köreibben elterjedt hírt, hogy egy tekintélyes bécsi pénzkapacitás, akinek gazdagságáról — fiatal kora ellenére — legendák keringtek —

nagy tözsdevesztésegei következtében öngyilkosságot követett el.

A cáfolat kijelenti, hogy a hírből egy szó sem igaz és azt az az emberek terjesztik, amelyek az

Felekérem Cimet, hogy ezen elvi jelentőségű rendelkezésemnek figyelembevételével akként méltóztatnék intézkedni, hogy mindazokban a népoktatási tanintézetekben is, amelyekben a magyar anyanyelvű tanulók szórványosan, csekélyebb számban vannak, a magyarajku tanulók mindegyikének hitoktatása ezek anyanyelvén történjék. Utasítottam egyben a kir. tanfelügyelőket, hogy amennyiben a tanulóknak anyanyelvükön való hitoktatása tekintetében panasz merülne fel (a szülők, gondnokságok, iskolaszékek, iskolaigazgatók, tanítók stb. részéről) a kir. tanfelügyelők minden ilyen esetről hozzám haladéktalanul jelentést tegyenek az illetékes egyházi főhatóságnak megfelelő intézkedés végett történendő megkeresése szempontjából.

Tempora mutator... Az idők változnak, de a dolgok lényege mégis mindig ugyanaz. Nem kétséges, hogy amint az Apponyi felfogását is megváltoztatta a magyar kormány liberálisabb meggyőződése, nemsokára eljön az ideje annak is, hogy Anghelescu miniszter szigorú nézetével szemben a magyarság jogai szabadelvű, demokratikus szellemű belátásos elbirálásban részesülnek a román kormány részéről.

KI A KISFIU APJA?

Blau találkozik Kohnnal az utcán. Kohn boldogan mesél:

— Képzeld a feleségemnek tíz évi házasság után fia született.

— Gratulálok — felel Blau — és ki a kisfiu apja?

Kohn rémesen felháborodik és ordít:

— Hát ez a legnagyobb szemtelenség, erre is csak egy ilyen ember képes! Ha nem nézném hogy te vagy az erősebb, két olyan pofont adnék neked hogy a füleden jönne ki a cvikkered. Ez már hallatlan! Hogy jössz te ahoz, amikor elmesélem hogy feleségemnek tíz évi házasságunk után fia született meg?

kérdéznem ki a kisfiu apja?

— Nu — igyekszik Blau lecsillapítani barátját — igazán kár úgy izgulnod. En azt hittem hogy tudod.

utóbbi időben állandóan arra törekedtek, hogy a tekintélyes ifjú pénzember jóhírének ártsanak.

Bécsben tényleg napok óta beszélnek arról, hogy

Boselnek a francia frankkontremiben olyan vesztésegei voltak, hogy csaknem egész vagyona elcsúszott.

Élénkebb fantáziájú emberek ezzel a hírről hozták összefüggésbe az állítólagos öngyilkosságot.

Kommunista propaganda az angol miniszterelnök ebédjén

Londonban most folynak az angol-orosz tárgyalások. Az angol kormány egyik főfeltételéül követeli az oroszoktól, hogy a normális kapcsolat felvétele után szüntessenek be minden propagandát az angol birodalom területén. Hogy ezt a feltételt mennyire veszik komolyan az oroszok, az kiderült a napokban, amikor is Macdonald angol miniszterelnök és külügyminiszter a Downing-streeti kormánypalotában dinert adott az orosz delegátusok tiszteletére. Az este egyen az egyik orosz delegátus úgy viselkedett, hogy az példátlanul áll a diplomácia történetében. Ez a delegátus mindenáron be akarta bizonyítani az ebéden, hogy ő egy olyan demokratikus országnak a képviselője, ahol semmiféle osztály- és rangkülönbség nincs. Az ebéd elején a hangulat nagyon emelkedett volt, az oroszok és az angolok barátságosan elcsevegtek egymással. Ebéd közben egyszerre az egyik orosz delegátus felemelkedik székről és az angol urak legnagyobb bámulatára az ebédet szervizáló lakájok felé tartott. Zsebéből kivett egy egészen különleges fából készült dohánytárcát és a szolgaszemélyzetet megkínálta cigarettával. Mikor a lakájok nagy bocsánatkérések között, a legnagyobb sajnálkozással visszautasították az ajándékot, az orosz delegátus feléjük fordulva a következő szöveget tartotta:

— Meg akartam önöket kínálni egy egészen kiváló orosz dohánynyal, nem holmi silány pótlékkal, amelyet Angliában szívnak. Az angol nép ebből a példából is láthatja, hogy a dolgozó embert Szovjetországban mennyire megbecsülik és ember és ember között nincs különbség.

Ettől a perctől fogva már feszengve várták az összes résztvevők, hogy mielőbb vége legyen a diszes ebédnek.

Színház

HETI MŰSOR:

Szombat délután: Vén gazember, mérsékelt helyárakkal.
Szombat este: Rózsáány, operett újdonság, 1-ször, bérleten kívül.
Vasárnap délelőtt: Hevesi Piroška és Pfeiffer Alfréd hangversenye, kezdete 11 órakor.
Vasárnap délután: Három a tánc, mérsékelt helyárakkal.
Vasárnap este: Rózsáány, operett újdonság 2-ször, bérleten kívül.
Hétfő: Rózsáány, operett újdonság 3-ször, A bérlet 108. szám.
Kedd: Rózsáány, operett újdonság negyedszer, B bérlet 109. szám.
Szerda: Vörös malom, újdonság először, bérleten kívül premier helyárakkal.
Csütörtök: Vörös malom, újdonság másodszor, A bérlet 110. szám, premier helyárakkal.
Péntek: Vörös malom, újdonság harmadszor, B bérlet 111. szám, premier helyárakkal.
Szombat délután: Vörös malom, újdonság negyedszer, rendes helyárakkal, kezdete fél 4 órakor.
Szombat este: Vörös malom, újdonság ötödször, bérleten kívül, rendes helyárakkal.
Vasárnap délután: Vörös malom, újdonság hatodszor, rendes helyárakkal, kezdete fél 4 órakor.
Vasárnap este: Vörös malom, újdonság hetedszer, bérleten kívül, rendes helyárakkal.
Hétfő: Román előadás.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI.

— Rózsáány. E nagyszerű táncos operettének ma este lesz a bemutató előadása, melyet az igazgatóság egyelőre négy esti előadásra tűzött másorra. A darabot Hetényi Elemér főrendező rendezte és Szatmári karnagy fogja vezényelni a zenekart. A Rózsáány ma és holnap bérleten kívül, hétfőn és kedden bérletben kerül színre a főszerepekben Kovács Kató, Zilahy, Pogány, Körösi, Fratta, Misoga, Pattanyus, Madas és Galambossal.

— Hevesi-Pfeiffer matiné. Vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel lesz megtartva a Hevesi-Pfeiffer matiné. E hangversenyen Hevesi Piroška, Liszt, Debussy, Rachmaninoff, Schubert, Ballacieref gyönyörű műveit fogja csodás technikájával interpretálni. Pfeiffer a kiváló opera énekes Loewe, Motzar és Weber áriákat és dalokat fog énekelni, a társulat operagyűjtéséből Gavora és Feleki fognak énekelni Vári karnagy kísérete mellett. Harsányi költeményeket fog előadni, e nagyszerű műsorú matinén mérsékelt helyárakkal lesz megtartva.

— Vasárnapi előadások. Délután fél 4 órai kezdettel a legszebb magyar tárgyú táncoperettek egyike a nagyszerű Három a tánc kerül színre, melyben az egész operett együttes játszik. Este a hatalmas sikerrel bemutatott Rózsáány táncos operette lesz másodszor bérleten kívül a színház műsorán. A Rózsáány hétfőn A és kedden B bérletben kerül színre a bemutató előadás szereplőivel.

Vörös malom, egész héten. A férfit, a nőt, az életet, Madách után ezidél csak Molnár Ferencnek sikerült oly nagyszerűen és érdekesen a színpadra vinni, mint azt most a Vörös malom — Molnár e színjátékában látni fogjuk. Az Ember tragédiájához hasonló a Vörös malom, mely az egész színház szeméiyzetét foglalkoztatja. A Vörös malom egész hét műsorára van kltüzve, szerdától vasárnap estig, szombat és vasárnap délután szintén a Vörös malom kerül színre rendes helyárakkal. Szerdán bérleten kívül, csütörtökön, pénteken bérletben, de ugyancsak premier helyárakkal kerül színre, szombaton és vasárnap este rendes helyárakkal lesz a színház műsorán a Vörös malom.

Kiárusítás, HERCULES-nél SAS-PASSAGE

az összes raktáron levő áruk minden elfogadható árban.

Egy vagon jumper-selyem érkezett a **Carnevalba** csodás színek, elsőrangú minőség, reklámárak. **Bul. Regele Ferdinand 7.**

REKLAM Szövet nélkül is angol különlegességeink gyári árak is olcsóbbak. Das választék **HAVAS és GRÜNFELD** posztóáruház, Str. Avram I. (Kossuth-utca) 8 szám. — Sas átjáróval szemben

Izlett Onnek

a husvéti kiállításon a Kemény-léle konzerv-kóstoló?

A pompás

Májpástétom Haschée Gulyás és frankfurti virsli

Kapható 1/3, 1/4, 1/2, 1 kgr. dobozokban minden jobb ízszer és csemegekereskedésben.

Képviseli viszonteladók részére **Klein Odón** Oradea-Mare, Str. Petru Maior (Or-u.) 7

Salon Chic

Sas-passagge

női kalapok

Mindenféle kalapkelekek nagy áruház.

11 gyban és kicsinyben

Mélyen leszállított árak

Haas Lipót

Linoleum üzletében

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 5

Telefon 4-63

Leitől

Férfi és női gummi esőkabát prima minőségben	875—
Viaszos vászon asztalterítő	80—
Futó szőnyeg prima minőségű, méterje	85—
Agyelelő bevégzett szőnyeg	125—
Ebédli szőnyeg, kétoldalt használható 200×300	1250—
Valódi gyapjú tapestrie ebédli szőnyeg 200×300	2950—
Linoleum futószőnyeg méterje	167—
Linoleum ebédli szőnyeg 200×250	1250—
Otomentakaró 160×300	1650—
—a oocus szőnyeg méterje	100—
Bőrvásznak kárpitosok és kocsigyártók részére, erős minőségben	145—

Heti árlégység

a most érkezett árukról.

Vizes készlet csisz. 6 szem.	50—
Boros készlet	6—
Sörös	6—
Likörös	6—
Gyümölcs	6—
Befőtt	6—
Teáskészl. aranyos	6—
Kávés	6—
Feketes	6—
Ebédli	6—
Mosdókészl. szín. felszer.	360—
Vendégli mély-lapos tányér	12—
csemegetányér	10—
vizes pohár csisz.	4—
boros	3—
evőeszköz párja	40—

Kávéházi és étterem felszerelések

Eladás nagyban és kicsinyben

Képretelezés — Ablak. egézés

Frauli Komlós Testvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés

Oradea-Mare — Nagyvárad

Nlc. Jorga (Zöldia-u.) 13. szám.

SPITZER

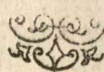
Női divat és confectio modell különlegességek áruház.

Oradea-Mare — Nagyvárad Strada Regele Ferdinand No. 3.

Szővetek, selymek és marocaine, georgette, creppek, szádák, grenadinok, és mindennemű női divat kelmék.

Felöltők, costümök, estélyi, utcai és háziruhák, sport és leányka kabátok és blousok, Párisi és bécsi modellek.

Saját angol és francia szabóság.

Végre

kapható a jó minőségű

Dréher Haggenmacher

Sör kérjük mindenütt

Olcsón vásárolható!

Harisnya, keztyű, zokni, eszkendő, csecsemő cikkek, csipke, szallag, nyakkendő.

Szenszki Miklósnál

Sas-passagge (Tarsolya) szomsz. Nagy választék Szőlő klazs

Találkozás felejthetetlen emberekkel

A meráni promenádán zene szól. A tavasz meleg fénye aranyos mosollyal bujál a magnóliák husos levelei közt. Brahms szimfóniája zsong, a dirigens, kis vézna, ideges muzsikusz terpett tenyérrel int a dobok felé... A sétányon sokszínű, nyüzsgő özön vig zajjal omlik szét a napfényben. Nevetgélő holland kisasszonyok, világmevető angol tiszték, hórühorgos német Brunhildák, müncheni filmtündérek és párisi bar-hercegnők, ölükben citra selyembugyogók kiesi majom, édes, bolond, bolhaszkodó gibraltári csópp makakó. A nagyobb majom, aki zömök pénz-tárcájával kullog az istennők után, rendszerint nem gibraltári származás. A hegyekből a jázmin forró, érzéki szaga szalad le a sétáló asszonyok közé. Délővi izzással süt a nap...

A padon hibátlan eleganciájú fiatalember ül mellettem. Meleg, barna szeméből perzselő sugarak repülnek a csodás nők után. A zene elnémul és Az Estet lapozgatom csendesen. A fiatalember hirtelen oldalpillantást vet rám: — Ni — szólal meg izgatottan — magyar lap. Egy pillanatra szabad majd...

Be is mutatkozik, a nevét persze nem lehet érteni. Mohón csillogó szemmel falja az újságot:

— Sziliciából jövök — mondja — három hónapja nem láttam magyar lapot, magyarul is csak egyszer beszéltem... Roppant jól esik... Nem képzelem hogyan örülök...

Aztán szó szót ér. Elmondja, hogy Genuában kis baj volt az utlevélével, de a milánói követség elintézte. Magyar vizum hiányzott a hazautazáshoz.

— Magyar vizum? Magyar utlevélre?

— Nem kérem, nekem román utlevelem van. Román vagyok. A nevemről nem sejtette? Egészen román név: Mihailescu.

— De hát akkor... hogy lehet, hogy akkor...

— Ugye hogy lelkesedem a magyar újságért, a magyar szóért — vágott közbe finom mosollyal.

— Valóban nagyon meglep.

— Kérem szépen és ön nem értené éppen így ha magyar léte húsz évig élne Bukarestben és hosszú külföldi hányódás után először olvasna román újságot? Mi, akik fiatal románok Nyugaton bolyongunk, nem azt kérdezzük az emberektől mi a vallásod, mi a nyelved? Mi közzük hozzá? Minket az érdekelt, tud egy ember, mennyit ér. Mert annyit ér amennyit tud. A legtöbb... propaganda kérdése.

Mihailescu, kedves barátom, szívdobogva emlékezem rád...

A nemzetiségi problémáról sokat beszélgettünk egy olasz újsággal, aki Mussolini lapjának régi munkatársa. Vérteli fasiszta.

— Hányadán állnak önök voltaképpen a zsidókkal? — kérdeztem egykor — mert sokan azt hitték, hogy a zsidus az anti-semita.

— No — mondta kis pipáját tömködve az ősz Enrico Strozzi — ezt a tévedést már egyszer nemzetközileg kellene korigálni. Mi a zsidók jó tulajdonságait, gazdasági, pénzügyi kvalitásait, művészi tudományos tehetségét nagyra becsüljük. Minden módot és eszközt szívesen nyújtunk nekik, hogy országunkban a nemzet hű fiaiként érvényesüljenek. De viszont Romain Rollanddal tartunk és azt mondjuk: Judeát azonban nem engedünk csinálni Itáliából.

Az Olaszországhoz csatolt Meránban szinte teljes a szabadság. Ugyazólván semmi sem változott. A hivatalok nyelve német,

minden felirat olasz és német, az osztrák fiúk német nyelven esküsznek fel a savoyai csillagra, az olasz ezredes német beszédet intéz a meráni regrutáknak.

— Ez úgy van kérem — magyarázta az én drága, művelt olaszom — ez úgy van, hogy mi minden teremtetett lényről, aki a területünkön él a priori felteszük, hogy Olaszországnak becsületes, hűséges polgára. Ehez képest az olasz polgárt megillető jogokban természetesen részesedik. Amennyiben meggyőződünk, hogy az állam iránt nem elég hűséggel teljesíti kötelességeit, vannak törvényes eszközök, hogy illovalitását megtoroljuk. No és Merán? Istenem az a fontos, hogy minél több idegen jöjjön Olaszország földjére. És más szempont mellékes.

M. m.

A román nemzeti-párt fuzionált a paraszt-párttal

Jorga a néppárttal szövetkezett

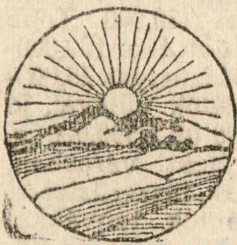
Bukarestből jelenti a Rador: A Lupta és Viitorul jelentik, hogy Goldis László a nemzeti párt frészéről, Stere Konstantin pedig a parasztpárt részéről aláírta a két párt fuziójáról szóló egyezményt. A megállapodásokat a két párt végrehajtóbizottságának kell ratifikálnia, ami meg is történik, mielőtt dr. Lupu külföldi útjáról hazatér.

Sikerrel jártak másfelől azok a tárgyalások is, amelyeket Jorga folytatott Argetoianuval, a néppárt radikális frakciójának vezérével. Jorga nemzeti demokrata és Argetoianu néppártja fuzionál és ezt május 10-ikén hivatalosan is próklamálják. Kiáltvánnyal fordulnak az ország népéhez és ebben ismertetik az egyesült pártok programját.

Ujabb részletek a titokzatos sugarakról

— Saját tudósítónktól —

Távírási híradás röviden jelentette már, hogy Grindell-Mathews angol természettudós olyan sugarakat talált fel, amelyek bizonyos távolságból robbanó anyagokat robbantanak fel, a repülőgépek és autómobilok motorjait megállásra kényszerítik, villamos lámpákat

gyújtanak meg, stb. Ezekről az érdekes kísérletekről részletesebben számolnak be a most érkezett londoni lapok.

Grindell Mathews ilvegéből készült hamutárhoz helyezett fémlapon csipetnyi puskaport négy és fél méter távolságról felrobbantott. De nemcsak a puskaport robbantotta fel ez a titokzatos sugár, hanem áthatolva a szigetelőül szolgáló ilveg-hamutartón, a szintén elszigetelt lábon álló asztal lapján zezugos vonalban haladó mélyedéseket hagyott hátra. Majd egy petroleummal hajtott motor működését szakította félbe, egy kétszáz

volt erősségű villamoslámpát meggyújtott. E kísérletek után nagyobb távolságból próbálta ki a sugarak hatását. Husz méter távolságról megölt egy patkányt átiyukasztotta egy növény leveleit, tölte robbantott fel, villamos és olajlámpát gyújtott meg, fölrobbantotta egy repülőgép és egy automobil mágnesét.

Ez idő szerint a feltaláló még nagyobb távolságra folytatja kísérleteit s annyira bizik a sikerben, hogy szerint három millió font költséggel London körül olyan berendezést lehet megvalósítani, amelynek segítségével bárholonnan jövő légi támadást el lehetne hártani, sőt az osztrák repülőgépeket egytől-egyet leszállásra lehetne kényszeríteni. Ezek a titokzatos sugarak az embert néhány napra hancéptelenné teszik, sőt meg is ölhetik. Egy ily kísérlet alkalmával egy embert egész napig tartó önkivületi állapotba hoztak a mintegy száz méter távolságról jövő sugarak, melyek hatáskörébe véletlenül belekerült. Pedig e kísérlet csak a leggyengébb sugarakat alkalmazta a feltaláló.

Különvonalat maga vezette az angol király

Londonból jelentik: A windsori vasúti műhely munkásainak nagy óvációjá közepette az angol király tegnap az ujonnan elkészült udvari vonat a műhelytől mintegy két kilométernyi úton maga vezette.

A királynénak az utat egy szalonkocsiban kellett volna megtennie, azonban lemondott

erről és az utat a király mellett a mozdonyon tette meg. A mozdonyt „Windsor-Castle” névre keresztelték és ez a legerősebb az eddig Angliában konstruált lokomotivok közt.

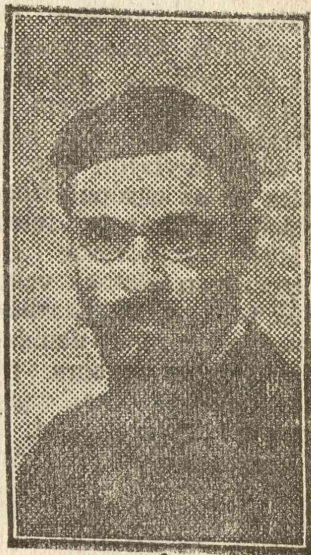
A király a mozdonyt az oldalán álló vonatvezető és vasúti főfelügyelő utasításai szerint vezette.

Világhírű tudós

előadása Váradon Tutankhámonról.

Az ugynevezett szellemi tudományok művelőit és az egész kultúremberiséget két esztendője lázban tartja az a felfedezés, amelyre Egyiptomban az ókori kultúra egyik bölcsőjében bukkant Carnarvon lord, angol archeológus, Tutankhámon faraó sírboltjának csodás rejtelmait most kezdi megfejteni a tudós-világ és olyan történelmi perspektívák elevenednek meg előttünk, amilyenekre azóta hogy Champollion lángelméje bevilágította a hieroglifák misztikumába — még nem volt példa.

Az egyiptomi kutatások legújabb eredményét európaszerte népszerűen ismerteti mostanában Roeder dr német egyetemi tanár, a Pelizeus-muzeum igazgatója, maga is kiváló egyip-

Roeder tanár

tológus. Roeder hetek óta Romániát járja; Bukarestben Ferdinand király előtt tartott előadást és a jövő héten ellátogat Váradra is, ahol két estén fog beszélni a luxori ásatásokról és Tutankhámon koráról; kétszáz vetített képpel illusztrálja előadását 1924. május 5-én a Dorian-mozgóban. Jegyek a Hegedűs Hirlapirodában kaphatók.

Hollandia kereskedelmi szerződést kötött a szovjellel

Bukarestből jelenti a Rador: A Hollandia és Oroszország között Berlinben folytatott tanácskozások eredménnyel befejeződtek. Az erre vonatkozó megállapodást aláírták. Hollandia de jure elismeri Oroszországot, ez pedig kötelezi magát arra, hogy kivételének egy részét Rotterdamon keresztül fogja lebonyolítani.

Változás a román diplomáciai karban

Bukarestből jelenti a Rador: Mihelyt Duca külügyminiszter külföldi útjáról visszatér, a diplomáciai karban jelentékeny változások lesznek. Elsősorban távozik állásából Lahovary római román követ, akinek helyére fiatalabb diplomata kerül, hogy a két ország közötti barátságos viszonyt helyreállítsa. — Ezzel egyidejűleg báró Aloisi bukaresti olasz követ is elhagyja helyét.

Az Európai Egyesült Államok megvalósítása politikai szükségszerűség

Egy őszinte pacifista álmodozó: Coudenhove-Kalergi Richárd gróf, ősrégi osztrák arisztokrata-család sarja könyvet írt *Pan-Európáról*, amely — Coudenhove elképzelésében — az Európai Egyesült Államok valószínűsége. Coudenhove-Kalergi gróf józan bölcsesszavai apostolta az eszmények és ennek megvalósulásától várja az európai kultúra és civilizáció diadalát és a fehér ember fölényének fennmaradását. A *Pan-Európa* című — mondhatni: korszakalkotó művet egy mélykultúrájú erdélyi magyar mágus: Toldalagi Mihály gróf dr. most fordítja magyarra. Ebből a fordításból adunk itt egy kis szemelvényt:

Az összes európaiak egységes célja párt és nemzeti tekintet nélkül egy orosz invázió megakadályozása kellene legyen. Mert a vörös Oroszország győzelme nemcsak az európai polgárság bukását — hanem, miképpen a szociál-revolucionárius párt vezetői ellen folytatott pár megmutatta — az európai szociáldemokrácia bukását is jelentené. Egy fehér Oroszország győzelme semmilyen pártnak vagy osztálynak nem válnék hasznára; a szomszédos európai nemzeteken beteljesedne az a sors, melyet egy századig Orosz-Lengyelországnak kellett elviselnie. Nemcsak a szociálmunka, hanem a liberálisizmus is eltaposztatnék és Európa kulturpolitikailag II. Fülöp korába taszítatnék vissza. Minthogy senki sem megmondhatja, hogy a jövő Oroszországa miképpen fog alakulni, szűklátókörű és felelősség-érzés nélküli eljárás, pillanatnyi oportunitási okokból az orosz győzelem reményességével játszani, mert megtörténhetik, hogy akik egy orosz Kun Béla után kiáltanak, váratlanul egy orosz Horthyval találják szemben magukat, kik kihívásukra megjelenve csak annál inkább széttapossza őket.

Európa számára az egyedüli helyes út, Oroszországgal szemben a békeesség politikáját folytatni, de minden eshetőség ellen biztosítva lenni. Ez a biztosítás csak az összes európai államoknak a mai orosz-európai határt fontartó szolidaritás kezesség vállalása által történhetik; egy pan-európai védelmi-szövetséggel az orosz veszély ellen.

Egy olyan garancia szerződés, mint amilyent már a génuai konferencián kezdeményeztek, tudná Európát huzamosan Oroszország ellen biztosítani.

Ez az európai garancia szerződés az állambölcsesség és igazságosság ténye lenne: mert minden orosz támadás Warsó, Lemberg, vagy Bukarest ellen közvetve Berlin, Bécs és Páris ellen is irányul. Franciaország, Németország és Itália a Dnyeszteren nem annyira egy idegen határt, mint saját határát védene.

Igazságtalan és lehetetlen feltevése Európának Lengyelország és Románia iránt, hogy ez a két ország egyedül vegye át Európa védelmét egy olyan birodalom ellen, melynek területe harmincszor akkora, mint az övék együtt

vége. Az orosz fegyverkezés növekedésével lehetetlenség lesz rá szűkre, hogy lépést tartsanak. Ezek a fegyverkezések Lengyelország és Románia gazdasági életét teljesen ruinálnák. Ennek a bekövetkezésének Európa útját kell állja és egyetlen határát melyet nem a tenger alkot, maga kell megvédi, ahelyett, hogy védelmét két aránylag gyenge államnak átengedje.

A keleti határ sikeres védelmének második feltevése az európai államok egyetértése képezi. Az európai nemzetek egymásközötti örökös családi viszállyal gyöngítik Oroszországgal szembeni ellenálló képességét.

Oroszország beavatkozását az európai kérdésekben csak egy kötelező döntőbírói egyezmény megkötése az európai államok között akadályozhatja meg tartósan.

A harmadik veszélyt Európára, valamely államának, főképpen Németországnak orosz orientáció lehetősége képezi, ha politikailag Németország közelebb áll az orosz birodalomhoz, mint

más többi államaihoz. Németország egy nagy része reméli, hogy egy orosz szövetséggel a versaillesi békét széttepheti és Lengyelországot ismét feloszthatja.

A német-orosz barátság oka a francia nyomás. A német-orosz entente abban az irányban fog nőni, mint a német-francia feszültség. Az bizonyos, hogy a német-francia konfliktusban tartósan sem Németországa, sem Franciaországa nem lesz a győzelem — hanem Oroszországa.

Csak a Pan-Európai föderáció idejében való megteremtése képezhet biztosítékot a vázolt veszélyek ellen.

Ez Európa számára egy új virágzó korszak lehetőségét nyitja meg az elszegényedéssel szemben. Az európai garanciaszerződés biztosítja az európai államok különösképp középállamok létét, defenzív jellegénél fogva megteremti az Oroszországgal való kiegyezés kedvező előfeltételét Európa számára. E két premissával megvalósítható a kontinentális lefegyverzés és ez által Európa gazdasági supremáciájának megteremtése a világon, vagy legalább is egyenértékűségének visszaszerzése Amerikával szemben.

Az osztrák kormány nem engedi meg Radicsnak, hogy Bécsben kisebbségi konferenciát tartson

Bécsi tudósítónk távirata: Az osztrák kormány Radicsnak a horvát paraszterveznek tudomására hozta, hogy nem járul hozzá ahhoz, hogy a Radics által Bécsbe összehívott kisebbségi konferenciát megtarthassák. Figyelmeztette a bécsi kormányt, hogy ha szembe helyezkedik a kormány intenciójával, úgy ez menedékjoga rovására teszi, mivel Ausztria számol azzal a hatással, amit egy ilyen értekezlet megtartása az utódállamok kormányánál kiválthatna.

Idegenforgalom Nagyváradon

Ma a következők érkeztek Nagyváradra:

Park szállóba: Löwenbach Pál kereskedő Bécs, Pchustein Henrik utazó Bécs, Kronhauser Richárd kereskedő Bécs, Zelig Lipót kereskedő Szatmár, Mand Pál igazgató Budapest, Porzsolt Oszkár kereskedő Kolozsvár, Kardos Mór igazgató Budapest, Singer József és neje banktisztviselő Budapest, Richter Ferenc művezető Budapest.

Rimanóczy szállóba: Aczél Hugó kereskedő Budapest, Ligeti Manó igazgató Budapest, Schamek Ottó kereskedő Kolozsvár, Berger Márk kereskedő Budapest, Kern Michelin kereskedő Bukarest, Nikolsburger Sándor gyáros aBlasagyarmat, Rohitsek József kereskedő Bécs, Prager Jenő kereskedő Budapest, Tibor Andor kereskedő Budapest, dr. Hedvig Kálmán kereskedő Budapest, Stern Miklós kereskedő Kolozsvár, Reiner Lajos mécnök Baja.

Metropol szállóba: Angel Arnold kereskedő Bécs, Politzer Mór gazdálkodó Bécs, Stroh Vilmos kereskedő Kiskunháza.

Palace szállóba: Szűcs Nusi színész Budapest, Schvalbora Anna háztartás Bécs, Frölich Ignác kereskedő Temesvár, Novák Hanz gyáros Brün, Politzer Ernő kereskedő Bécs, Kuncze Endréné színésznő Budapest.

Központi szállóba: Ponnberg János színész Kolozsvár, Stehmann Rezső színész Budapest, Hohenadler János hivatalnok Budapest, Mamot Mária színésznő Bukarest, Horváth Gábor és neje színész Kolozsvár.

* BORTNI KALAP 200 lei. női kalapudnságaink megkeztek „RITA” szalon Strada Alexandri (Teleki-utca) 24.

Nyílttér

Értesitem a t. közönséget, hogy üzletembe bevezettem direkt gyárból legfinomabb

női- és férfi ruhaszöveteket, melyeket igen megfelelő áron árusítom.

Ezért a raktáron levő rövid és galanteri áruimat, minden elfogadható áron kiárusítom.

Oláry I. öcs

Bécsi ruhák, kalapok, blousok, pongyolák és gyermekruhák legolcsóbban

* Salon zenekari művek, voksnégyesek, Sonáták, Etüdök, minden hangszerre a Hegedűs hírlapiroda zenemű osztályában.

Szőrme, ruha, szőnyeg megvó
Str. Ciorogariu (v. Uri-u.) 4.
Leichner József
szűcs mester

Tűz, cetörés ellen biztosítva teljes ért. ben.
Saját érdekében mindenki írassa a jegyre a beadott tárgyak értékét.

UJ OLCSÓ UJ
beszerzési forrás!
üveg, porcellán - zománcedény
Házilátási cikkek, konyahajszerezesek
Vizeskészlet 6 szem. . . Lei 41.
Boros készlet 6 szem. . . Lei 41.
Likörös készlet 6 szem. . . Lei 49.
Színes kávé készlet 6 szem. Lei 120.
Színes kávé v. teáscsésze Lei 14.

Kobald étkező, kávé, teás, Mokka készletek
Bazárdrak. **Utazókosarak**
játék, baba, ajándéktárgyak, gyermek- és babakocsi, kerti butorok.
Farkas Aruház
Str. Nic. Iorga (Zöldia-u 5.)
Porcellánjavítás. Babajavítás.

„TIVOLI”
Str. Avram Iancu (v. Kossuth-u.) 2.
Megkezdte az olcsó elárusítást

HEVESI
párisi divataruházában
Strada Nicolae Jorga (Zöldia-utca) 8. sz.

Eladó ingatlanok

Ferdinánd uton ház 100,000. leu. Fűszerüzlet forgalmas helyen korcsmával, szép kerttel 280,000. Házak 45 és 65,000, átvethetők. Kettő ház 90 és 95,000. Belvárosban 300,000. Modern (magán) ház 3 szoba, fürdőszoba átvethető. — Kézimunka üzlet, korcsma, hentes és fűszerüzlet, bérletek és bodegák olcsón. Ház egy hold kerttel 130,000. Több házak különböző utcákban 100,000-tól 1.100,000-ig. Házhelyek 25,000-tól 30,000-ig. Szőlők villával, jó házzal 100,000-tól 1.500,000-ig. Götyördő jó vidéki városban, ugyszintén házak, fűszerüzletek, korcsmák. Szántók tanyákkal vagy azok nélkül szomszéd városokban 8 holdtól 24, háromszor 60 és 163 holdak, kastély, cselédlak nagy istállókkal Kispiaconál emeletes ház átvethető 1.500,000. Értekezni Tománénál Nilgesz-telepen d. u. 3-6-ig. — St. Ladislau (Körös-u.) 21.

Legújabb **Női kabátok** már 550 leiért
Női ruhák és pongyolák 250 leitől
Gyermekek ruháskák 75 L-től
Model áruház
Str. Vlahuța (Szt. János-u.) 6

Gyári árak:
Prima cerna harisnyák 22-55 leig. Prima flor harisnya 70 lei, Prima muslin fátol harisnya 80 lei, Prima seym flor fátol harisnya 98-125 leig. Divat soknik 27-85 leig. Divat nyakkendők 20-95 leig. Divat zsebkendők 15-40, Férfigallér 18-25 leig. Harisnyák minden elképzelhető színekben és árakban. — Gyermeksoknik, szabó kellékek és minden rövidáru cikkek állandó nagy raktára.

Francia ludós előadása Váradon a történelemelőtti időről

Holnap Váradra érkezik H. Breuil a párisi őslénytani intézet tanára. Breuil professzor, akit világszerte kiváló tekintélynek ismernek a paleontológia tudományában, most Kelet-Európa országában utazgat és részben tudományos kutatásokat folytat ősemberi nyomok után, részben pedig eddigi felfedezéseinek eredményeit ismerteti. A legcsodálatosabb regény a történelemelőtti idők krónikája a paleontológia megvilágításában. Breuil professzor Váradon is fog ebből a regényből egyes fejezeteket ismertetni csevegés formájában egy előadáson, amelynek időpontját később ismertetjük.

Ma tárgyalta az első lakbéremelési pört

Itélet délután

A törvényszéken az új lakbértörvény érvénybelépése óta négyszázötven nagyváradai házban adott be keresetet a lakók ellen.

Stambuleanu táblabíró törvényszéki tanácsa ma délelőtt tárgyalta az első lakbéremelési ügyet.

Kelemen Izsó lyceumi tanár volt a felperes, aki a Fűzes-utca 13. számú ház tulajdonosa. Őt lakója ellen adta be lakbéremelési igényét, amelyet azazl támogatótt, hogy a háza tulságosan meg van terhelve. A lakók a követelés ellen tiltakoztak a bíróság előtt. Itéletet csak a délutáni órákban hirdetnek ki.

A törvényszék mind a 450 lakbéremelési ügyet május hónapban tárgyalja le.

Jön Roli és Steinhardt

Kelmay Ilona és Vajda László vendéglátoka a Toscában

Mikor egy-egy estére vendégszereplésre visszakapjuk Kelmay Ilonát és Vajda Lászlót, ezt az istenáldotta tehetségű művészpárt, akkor érezzük igazán mit veszítettünk tavalyi távozásukkal. Ki is fejezte a váradai publikum ezt az érzését a Tosca legnap esti előadásán, amikor Kelmayt és Vajdát egyik legjobb szerepükben újból láthatta. Valóságos ovációt rendezett a vendégszereplő művészpár tiszteletére és ez az ünneplés nemcsak kellemes reminiscenciából fakadt. Szólt ez a percekig tartó tapsvihar annak a diadalmas fejlődésnek is, amin a művészek átmentek. Kelmay éneke még tökéletesebb lett, játéka pedig lelki kulturájának folytonos finomodásáról, a művészi átélés őszinteségéről tesz tanúságot. Vajda László meglepően sokat fejlődött, különösen muzikalitása tökéletesebbedett. A nyíltszíni taps sokszor megismétlődött az előadás során. — Különben az egész együttes kifogástalanul jó volt.

* Május 5-ikén este van a Kiurina—Leuer-koncert.

Hirek

MAI ZÜRICH NYITÁS

NEWYORK — — — —	56 50
LONDON — — — —	2463—
PÁRIS — — — —	363250
PRAGA — — — —	1650
BUKAREST — — —	28730
BUDAPEST — — —	00067
BERLIN — — — —	10 100133
BÉCS — — — —	0007925

Jön Roli és Steinhardt

Uj román napilap Nagyváradon. Négy esztendővel ezelőtt, amikor még a vadászhadtest vezérkari főnöke volt és havonta „megbeszélésre” rendelt ki bennünket, Negulescu ezredes gyakran hangoztatta előttünk, hogy egyszer majd belőle is újságíró lesz. Most aztán be is következett ez, Negulescu képviselő egy hét óta napilapot ad ki Váradon, Sentinel a címen. A nemzeti és felekezeti megértést hirdeti Negulescu. Ezt a programot valóban szívesen fogadják Nagyváradon.

* Huzella Irén szavalóestélye. Május 10-én este a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében rendezi egyetlen szavalóestélyét Huzella Irén, a nagyváradai színtársulat drámai együttesének kiváló tagja. Magyar, román, francia és német költők verseiből szaval.

* Május 5-ikén este van a Kiurina—Leuer-koncert.

Jön Roli és Steinhardt

* Az Orvos-Gyógyszerész Egylet közgyűlése. F. hó 5-én, (hétfő) délután 6 órakor tartja az Orvos-Gyógyszerész Egylet közgyűlését a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében. (Teleki-utca), amelyre az összes tagok feltétlen megjelenését kéri az Elnökség.

* Az Apolló mozgószínházban ma, szombaton először látható Octave Feuillet nagyhatású regényéből készült filmremek, az Arnyék, főszerepben Franciska Bertini és Amlettó Novelli, az olaszok legkedveltebb film művészei. Előadások kezdete ma, szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor. A 3 órai előadás mérsékelt helyárakkal.

* Az Atlantic nyári moziban ma, szombaton utoljára kerül vetítésre Játék a halállal, egészen újszerű amerikai dráma 7 hosszú felvonásban. Főszerepben Ágnes Ayres. Kezdeté pontban 9 órakor. Jön vasárnap először az Atlantic nyári moziban Gerhardt Hauptmann regénye a Fantom, főszerepben Putti Lia, Lil Dagover, Aud Egede Wissen, Alfred Abel.

Jön Roli és Steinhardt

* A technika csodája — a Dorian-filmszínházban. Ma, szombaton látható a Dorian-filmszínházban a „Szirén” című 6 felvonásos izgalmas film, amely a tenger mélyében játszódik le. Buvárrok tenger alatti harca végsőkéig fokozza az izagmat. A szenzációs Dorian-film szombaton és vasárnap látható. — Jön: „Pagani”, főszerepben: Conrad Veidt, Eva May és Martin Herzberg, a csodagyerek.

* Halálozás. Özv. Deutsch Lipótné, Kerekes Manó fésülőker. isk. tanár édesanyja f. hó 24-én elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt fél 11-kor lesz Egyesülsi (Szent László) tér 12. szám alól.

* Hétfőn este Kiurina-hangverseny.

* Kegyelet a Sas alatt.

* A Hubay koncert e hó 11-én, vasárnap este lesz a Katholikus Körben. Jegyek a Musicában.

Nap- és esőernyők leolcsóbban BLUM-nál a Körösparton.

Max Geiger hegedűművész a Palace-kávéházban.

* Orvosi hr. Dr. Ercmann Lajos fül-, orr- és gégeorvos, rendelőjét a Bul. Reg. Ferd. és Parcul Traian (Rákóczi-ut és Széchenyi-tér) sarkán levő Rimanóczy-palotába helyezte át.

* Szabó munkások! Május 4-én vasárnap délelőtt fél 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartunk. A megjelenés minden szabómunkásra kötelező. A vezetőség.

* Bihorul—Egyetértés, 4 órakor pedig Makkabea—Szatmári Törökves bajnoki mérkőzések lesznek.

* A kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők figyelmébe! Szíves tudomásvétel végett közli a vezetőség, hogy a befizetéseket a mai naptól kezdve a Munkás Otthonban, Szacsavay-utca 24. szám alatt mindenkor vasárnap délelőtt 10—12-ig eszközölhetnek, miért is felkéretnek mindazon tagok, akik a tagdíjaikkal hátralékban vannak, a fentnevezett időpontban okvetlenül rendezzék, mert ellenesetben kénytelenek leszünk a tagok sorából törölni. A vezetőségi ülések mindenkor szombat este 8 órakor ugyanott tartatnak meg.

* A „Laposy zeneiskola” növendékei május 18-án d. u. 4 órakor nyilvános hangversenyt rendeznek a Kath. Kör disztermében, melyre ezuton hívnak meg minden érdeklődőt. A szereplők nevét és a műsort később közöljük.

Használt tennisz-raketteket

porcellán, üveg, disztárgyakat veszünk, eladunk, cserélünk. — Porcellánt, rakettet javítunk.

Farkas-Áruház

Str. Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 5. Üveg, porcellán, románcdény, kosárhoz

Vigadó mozgószínház

Szombat — vasárnap

Stuart Webbs

a detektívek királya játszik a

Parasitustestvérek

című filmszenzációban. A 2 részes 9 felvonásos darab egy előadásban kerül színre.

A fél 4 órás előadás mindkét napon mérsékelt helyárú.

* Május 5-ikén este van a Kiurina—Leuer-koncert.

Oláry I. cég

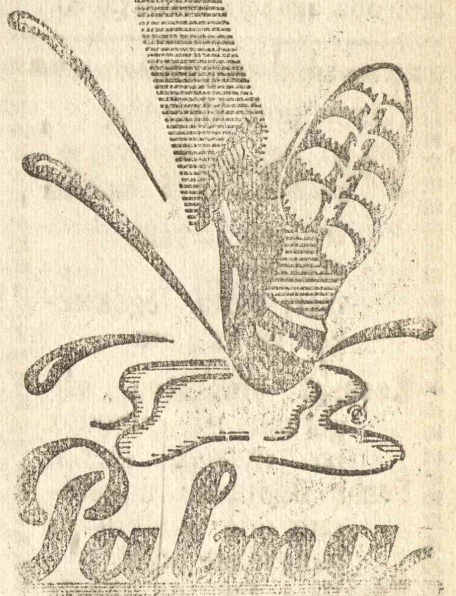
Bulv. Reg. Ferdinand No. 7.

Női és férfi nyári szövetek megérkeztek, ezért a raktáron levő összes régi árut minden elfogadható áron kiárusítom.

10.000 pár seiyem flórkocka 130.— Lei helyett csak 85.— Lei.

Jumper-pamut 1. dkg Lei 4 399

TISZTESSÉGES leányt szobalálynak keresek, Schönberger Strada Avram Jancu (Kossuth-utca) 7. II. em.

Palma

kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok megvéd nedvességtől és megfűléstől

ELSZAKITHATATLAN

Kék munkás, vászon és szövet ruhák „INDUSTRIA” ruhaüzeme Oradea-Mare Calea Victoriei No. 7.

A váradai mészárosok az új adókvétel ellen

A nagyváradai mészárosok és hentesek adóját a pénzügyigazgatóságon működő speciális bizottság a közeli napokban veszi tárgyalás alá. A mészárosok szövetsége a polgármesteri hivatal utján azt kívánja igazolni, hogy ha a mai viszonyok mellett újabb súlyos adót vetnek ki rájuk, akkor egész paráruk végzetes gazdasági krízisbe kerül.

* Tábornok-diplomata kihallgatásán a hadügyminiszternél. Bukarestből jelenti a Rador: Mar-darescu tábornok hadügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta Ivanovici és Florescu tábornokokat. Ivanovici tábornok az orosz-román tárgyalásokról, Florescu tábornok pedig lengyelországi utja előkészítéséről tett jelentést.

* Az Excelsior-bar új műsora. Világvárosi attrakciók, művészi stagerszámok jellemzik az Excelsior-bar új műsorát, amelynek bemutatója tegnap este volt. Különös sikere volt a Gerta és Paul táncospárnak. Szűts Nusi táncosnő fellépte kellemes meglepetése volt amüsornak. Szubtilis szép alakja pompásan érvényesül az egészen modern táncok interpretálásában. Zajos sikere volt. A Dezsőny-i duett három különböző táncszámmal excelsiál. H. Kiss Ferenc és Saigó Gyula hegedűjátéka — akár klasszikus, akár modern bárdarabokról van szó, jólesően szórakoztató, de művészi is. Az új műsor két hélig pereg.

* Román footballosapatok a párisi Olimpiáson. Bukarestből jelenti a Rador: Tegnap este utazott Párisba a román válogatott rugby-csapat, amely részt vesz az olimpiai mérkőzéseken. A romániai válogatott footballosapat május 25 én indul Párisba.

* Megjtek a temesvári huszárok, Anyos, Sas, Várady, Györy, Erös, Madaras, Balázs, Fráter stb. új és régebbi magyar nótái kaphatók a Hegedüs hírlapiroda zenemű osztályában.

Használjunk kizárólag PLANTOL

legjobb növény ételzsír, mert tiszta, egészséges és szapora

Köserül előállítva, szigorúan az orthodox izr. rituelek szerint Fuohs Benjamin nagyváradai orth. főrabbi ur felügyelete alatt Készíti a Fabrica Phonix S. a. R. Bucuresti.

Oradea-mare-i képviselő:

FISCHER EMIL Parcul Stefan cel mare 11. — Telefon 692

APROHIRDETÉSEK

Minden szó 3 lei, vastag betűkkel 6 lei. — A legkisebb hirdetés ára 30 lei.

LEVELEZÉS

MINDEN hölgy olcsón juthat szép tavaszi ruhakelmékhez ha Kertésznel szerzi be Rimanóczy-utcán Reclam árban.

„GITTEGYLET” jelígre levél van a Hegedüs hírlapirodában. 494

ALKALMAZÁS

MEGBIZHATÓ ember raktárnoknak vagy nagyobb részvénytársasághoz iroda szolgának ajánlkozik. Cím: a Hegedüs hírlapirodába kér. 377

JÓ pianinót vagy zongorát keresek. Cím Hegedüs hírlapirodában. 471

HÁZMESTERT május 1-re felveszek. Ujházi, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 24. szám. 467

SZOBAINASNAK vagy Irodaszolgának ajánlkozom jó bizonyítvánnyal. Strada Episcopul Ciorogariu (Uri-utca) 13. 493

TANULÓ fizetéssel felvétetik. Fekete borkereskedő, Strada Vlahuta (Szent János-utca) 2. 486

LIBRARIA Romaneasca Oradea-Mare Strada Parcul Traian 6., keres egy pénztáros kisasszonyt, aki jól beszél és ír románul. Jelentkezni a fenti címhez. Fizetés megállapodás szerint. Az igazgatóság. 487

TANULÓK magas fizetéssel felvétetnek. Mihály és Kandel. 489

MINDENES leányt keresek Schwartzné, Strada Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 16. 490

GYAKORLOTT, szépirású írártáros felvétetik. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelígre a Hegedüs hírlapirodába kérünk. 491

ROMÁNUL is tudó gyakornokot keresek azonnali belépésre. Nádor, Strada Alexandri (Teleki-utca) 10. 496

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ üzletberendezés, öltözős íves szekrény, fiókkal, 2 drb. pulddal. Értekezni lehet: özv. Dézsi Lajosné, Bethlen-utca 24. 485

Bóhn 498
féle 253-as
zsombolyai cserép kizárólag
Diósi
fakereskedőnél kapható.

Izabó van elég
de olcsón és jól kizárólag
Dávid és Kohn
uri szabónál
Strada Alexandri (Teleki-utca) 4.
ruházkodhat

ISZÉSEN ÉS OLCSÓN ÖLTÖZKÖDHETÜNK, HA SZÖVETET ÉS BÉLÉSÁRUT

kizárólag **SZEKELY**

posztóáruházában vásárolunk

Str. Avram Jancu (Kossuth-utca) 5. sz.

VILÁGOS, tömör háló jutányosan eladó. Cím Hegedüs hírlapirodában. 475

ELADÓ egy hálósobabeli új butor, 11 darab. Jelentkezni: Miklós, rendőrség földszint 12. szám.

JÓ karban levő balkaros gép eladó. Értekezni: Nemes, Strada Bizericei (Templom-utca) 24.

PIANINO elsőrangú gyártmány, teljesen jó, eladó. Cím: Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra, Szász. 481

SÜRGŐSEN eladó nagyon szép itt készült átvető perzsaszőnyeg. Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Szász. 39v

ELADÓ 12 személyes kávé és mokkás szervíz, zsurasztal, számovár, antik berakásos íróasztal és comót. Cím: Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra Szász. 482

ELADÓ ágyak, szekrények, képek, ruhaneműk. Strada Printul Carol (Szállási Dezső-utca) 10. emelet. 483

JÓHANGU fekete pianinót bérbe vennék. Cím Hegedüs hírlapirodában. 488

KÖZPONTBAN jömeneteli vendéglő, korlátlan italméréssel azonnali átadó. Értekezni Strada Episcopul Ciorogariu (Uri-utca) 21. műszaki iroda. 492

ELADÓ: ebédlő, háló és előszoba butor, fehér ágyak, képek és 2 szőnyeg olcsó árban. Vállalunk mindennemű ebédlő, háló, konyha, üzlet és irodai berendezési butorok készítését, I-rendű anyagból és olcsó árban. Új butorüzem Sirul Cerbilor (Szarvas-sor) 4. 21

KÜLÖNFÉLÉK

BAUMEISTER Tivadar névre szóló iratok elveszték az F. villamoson. Megtalálójá jutalom elelnében adja be Kandához. 495

INTELLIGENS Izraelita nő teljes ellátást kaphat magános nőnél. Cím Hegedüs hírlapirodában. 484

Gyönyörű
nőkabát kelmék
és férfilány szövetek érkeztek
Klein Ödön
céhez, Piața Michail Viteazu (Nagy-piac-tér, Kolozsvári-u. sarok)
Könnyű 499

benzin
kapható minden mennyiségben
Andrișka és Rosenbaum
autogarage, Ritoók-u. 15. I. em.

Sonnenfeld Adolf céssz, 1422

DIANA SODORSZESZ
az egyedül valódi
Ugyellünk a DIANA névre

Ház villaszerü épület, vízvezeték, villany, termő gyümölcsös

azonnal beköltözheto

a Bunytay-liget mellett, a vasuti kuthazzal szemben **eladó.**

Bővebbet a Hegedüs Hírlapirodában.

Használt, de jó karban levő

BUTOROKAT

csakis **GRÓSZ** butor-üzletében

Baros-utca 6. **szerzhet be** legolcsóbb árban. Vilamos megálló

Legoicsóbb cimtáblák

Földesnél

készülnek

Saguna (Kápacinus utca) 19.

DIVATLAP

különlegességek:

érkeztek a

Hegedüs Hírlapirodába

Angol lapok:

Modeles de Manteaux
Paris Confection
Confection

Francia lapok:

Chic Parisien
Grand Mode Parisien
Femme Chic
Coupe Exquisit

Albumok

Swart
Astra
Grand Revu
La Mode de Paris
Paris Album
Juno
Star
Saison Paris
Jeunesse Parisienne
Album D'Enfant

* Amerikai, párisi, londoni, berlini és bécsi tánc-dal újdonságok kottája kapható a Hegedüs hírlapiroda zenemű osztályában.